

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
V L A D A

Broj: 02/1-16-14971/23
Tuzla, 27.06.2023. godine

Na osnovu člana 5. i 29. Zakona o Vladi Tuzlanskog kantona („Službene novine Tuzlanskog kantona“, br. 17/00, 1/05, 11/06, 13/11 i 15/17), Vlada Tuzlanskog kantona na sjednici održanoj dana 27.06.2023. godine, donosi

ZAKLJUČAK

I

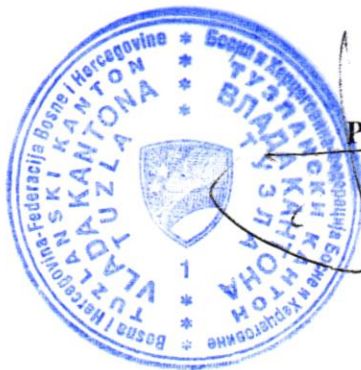
Prihvata se Informacija o stanju trgovačke djelatnosti na području Tuzlanskog kantona u 2022. godini.

II

Informacija iz tačke I ovog Zaključka dostavit će se Skupštini Tuzlanskog kantona na razmatranje.

DOSTAVITI:

- 1 x Skupštini Tuzlanskog kantona
- 1 x Ministarstvu trgovine, turizma
i saobraćaja
- 1 x Evidenciji
- 1 x a/a

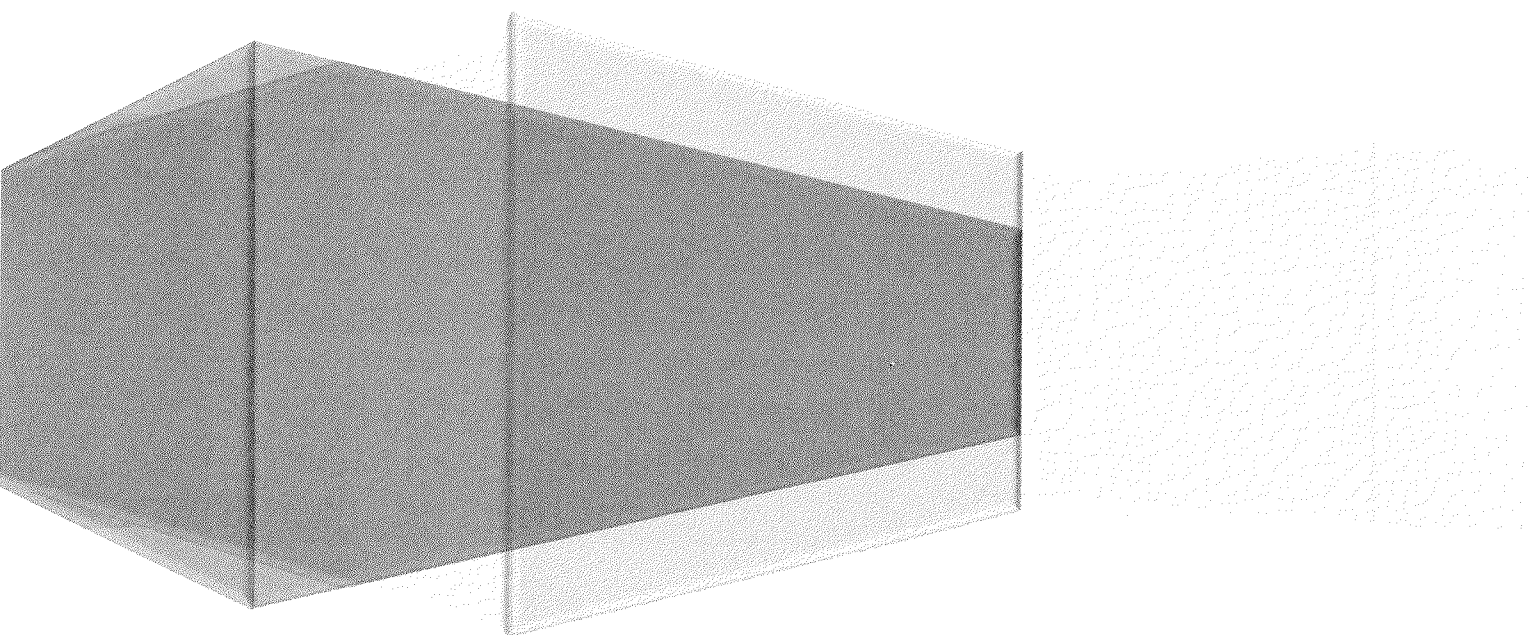
PREMIJER KANTONA

[Signature]
Irfañ Halilagić

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja

INFORMACIJA O STANJU TRGOVAČKE DJELATNOSTI NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA U 2022.GODINI

Tuzla, jun 2023.godine

POPIS TABELA

Tabela 1. Registrirani poslovni subjekti na području TK 2020. - 2022.godine.....	5
Tabela 2. Registrirana fizička i pravna lica u TK 2020. - 2022. godine	6
Tabela 3. Ukupno registrovana fizička i pravna lica u TK u 2022. godini.	6
Tabela 4. Raspored poslovnih subjekata (trgovačke djelatnosti) po gradovima i općinama TK u 2022.godini	7
Tabela 5. Broj prijavljenih i objavljenih trgovačkih objekata u 2022.godini po općinama i gradovima TK	8
Tabela br. 6 Pregled prijavljenih i objavljenih trgovačkih objekata za 2022.godinu	8
Tabela 7. Prosječan broj zaposlenih u trgovini u odnosu na ukupan broj zaposlenih u TK.....	8
Tabela 8. Pregled prosječnih cijena odabranih artikala	10
Tabela 9. Pregled prosječnih cijena po godinama	11
Tabela 10. Inspekcijski pregledi tržišno-ugostiteljske insp. u oblasti trgovine u 2022. godini.....	12
Tabela 11. Insp. pregledi tržišno-ugostiteljske insp. u oblasti trgovine u 2022.godini-upravne mjere	13
Tabela 12. Izvoz TK po sektorima 2020.- 2022.godina	14
Tabela 13. Izvoz TK po područjima Klasifikacije djelatnosti KD BiH 2010.....	16
Tabela 14. Izvoz TK po zemljama 2020.-2022.godina	16
Tabela 15. Izvoz TK u 2022.godini po zemljama i % učešća u izvozu.....	17
Tabela 16. Uvoz TK po sektorima 2020.-2022.godina.....	19
Tabela 17. Uvoz po područjima klasifikacije djelatnosti KD BiH 2010.....	20
Tabela 18. Uvoz TK po zemljama 2020.-2022.godina	20
Tabela 19. Uvoz/izvoz po područjima klasifikacije djelatnosti KD BiH 2010.....	22
Tabela 20. Izvoz/Uvoz TK po sektorima 2020. – 2022. godina.....	22
Tabela 21. Uvoz/Izvoz TK po zemljama u 2020. – 2022.godini	23
Tabela 22. Uvoz/Izvoz TK po zemljama u 2020. – 2022.godini.....	23
Tabela 23. Spoljnostrogovinski bilans po zemljama za 2022.godinu.....	24

POPIS ILUSTRACIJA

Grafikon 1. Ukupan broj registriranih poslovnih subjekata u TK u odnosu na broj registriranih u trgovini 2020.-2022.godine.....	5
Grafikon 2. Kretanje broja registriranih pravnih i fizičkih lica u trgovini u TK 2020. - 2022.godine.....	6
Grafikon 3. Odnos registrovanih privrednih subjekata u svim djelatnostima i u trgovini na području TK u 2022.godini.....	7
Grafikon 4. Broj zaposlenih u trgovini u odnosu na ukupan broj zaposlenih u TK.....	9
Grafikon 5. Pregled cijena životnih namirnica u 2020., 2021., i 2022.godini.....	11
Grafikon 6. Linijski prikaz kretanja izvoza za pojedine kategorije proizvoda.....	14
Grafikon 7. Pregled izvoza po kategorijama proizvoda u 2020., 2021., i 2022.godini.....	15
Grafikon 8. Izvoz TK po zemljama 2020.-2022.godina.....	17
Grafikon 9. Zemlje sa najvećim učešćem u ukupnom izvozu TK u 2022.godini.....	18
Grafikon 10. Linijski prikaz kretanja uvoza za pojedine kategorije proizvoda.....	19
Grafikon 11. Kretanje uvoz TK po zemljama 2020. – 2022.godina.....	21
Grafikon 12. Zemlje sa najvećim učešćem u uvozu u 2022.godini.....	21
Grafikon 13. Spoljnotrgovinski bilans TK po zemljama u 2020.-2022.godina.....	24
Grafikon 14. Spoljnotrgovinski bilans za 7 zemalja najintezivnije razmjene u 2022.godini.....	25

UVOD

Sektor trgovine se još uvijek oporavlja od negativnih uticaja pandemije COVID-19. Međutim sektor se suočava sa „novim normalnim“ jer je u razdoblju pandemije došlo do ekspanzije online kanala prodaje te je zabilježen porast vrijednosti prometa od 312%, što su podaci prvog i najvećeg istraživanja internetske prodaje u BiH a koje je uradila eCommerce asocijacija u BiH. Podaci pokazuju da je rast prometa online prodaje u našoj zemlji za 2022.godinu iznosio 57% u odnosu na 2021.godinu, a broj transakcija za isto razdoblje porastao je za 62%. Digitalizacija sektora se i dalje ubrzano sprovodi a internetska prodaja je postala jedan od primarnih kanala prodaje i svi koji se ne prilagode ovom trendu uskoro neće biti konkurentni na tržištu. Vlasnici web trgovina ističu da je zakonska regulativa jedna od glavnih prepreka za rad i razvoj web shopova i e-commercea u Bosni i Hercegovini. Zbog toga neki vlasnici online trgovina u BiH s nestrpljenjem očekuju donošenje novog zakona o unutarnjoj trgovini. Zakon će propisivati adekvatne mehanizme za prevenciju i regulaciju određenih devijacija, trebao bi doprinjeti smanjenju sive ekonomije i registraciji novih privrednih subjekata u trgovačkoj djelatnosti, a trgovcima pružiti jasne smjernice za poslovanje na internetu. Nacrt Zakona o unutrašnjoj trgovini je u martu 2023.godine upućen od strane Vlade FBiH u parlamentarnu proceduru.

Uređenje tržišta je preduslov i pridruživanju Europskim integracijama. Proces usaglašavanja sistema nadzora nad tržištem s modelom EU je još uvijek na samom početku. Usaglašavanje sa standardima EU u ovoj oblasti rezultirat će, uz ostalo, pojednostavljivanjem složenih procedura i dugotrajnih procesa i omogućiti značajniji porast prometa (posebno izvoza) po osnovu postojeće mreže sporazuma o slobodnoj trgovini koje je BiH potpisala sa zemljama jugoistoče Evrope.

Naša vizija razvoja trgovine podrazumijeva:

- promociju i povećanje učešća trgovine proizvodima domaćeg porijekla/proizvodnje,
- legalizaciju neregistriranih trgovaca,
- eliminaciju nelojalne konkurencije među trgovcima,
- kontrolu porijekla robe i njenog kvaliteta,
- viši nivo usluge u trgovini i zadovoljstva potrošača i
- viši nivo zaštite prava potrošača.

Programom rada Ministarstva trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu:Ministarstvo) za 2023. godinu predviđena je izrada „Informacije o stanju trgovačke djelatnosti na području Tuzlanskog kantona u 2022. godini“.

Trgovina je jedna od značajnijih privrednih grana, koja u bruto društvenom proizvodu učestvuje sa 12-15%, a po broju zaposlenih je na drugom mjestu, odmah iza prerađivačke industrije.

Podaci korišteni u ovoj Informaciji su prikupljeni u saradnji sa privrednim društvima, općinskim službama, te su korišteni podaci Federalnog zavoda za statistiku.

Ministarstvo u analizi koristi podatke FZS i vrši analizu izvoza i uvoza po sektorima i odsjecima te po zemljama prema geografskim zonama.

Cilj Informacije je da prikaže kretanje broja trgovaca, zaposlenih u trgovini, uvoza i izvoza, te da kroz nekoliko ekonomskih pokazatelja prikaže rezultate poslovanja i stanje trgovačke djelatnosti na području Tuzlanskog kantona u 2022. godini, a istovremeno da pruži osnov za njeno bolje planiranje u narednom periodu.

Analiza je rađena na bazi podataka 2020. – 2022. godine.

1. UNUTARNJA TRGOVINA

1.1. Registrovani privredni subjekti u trgovini

Broj ukupno registriranih poslovnih subjekata na području Tuzlanskog kantona na dan 31.12.2022. godine iznosio je 21.417 što je u odnosu na 2021. godinu više za 203 odnosno za 0,96%. Od toga je 10.180 pravnih i 11.237 fizičkih lica.

Broj registriranih firmi iz oblasti trgovine na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala, te trgovine predmetima za ličnu upotrebu u domaćinstvu u Tuzlanskom kantonu iznosio je 5.588, što čini 26,09% ukupnog broja registriranih firmi u Tuzlanskom kantonu. Uočavamo da se broj poslovnih subjekata koji se bave trgovinom kao pretežnom djelatnošću smanjio za 126 subjekata ili za 2,20% u odnosu na 2021.godinu i tu uglavnom u strukturi fizičkih lica. Postotak smanjenja broja subjekata u trgovini na području Tuzlanskog kantona se kontinuirano povećava (1,57% u 2021.godini).

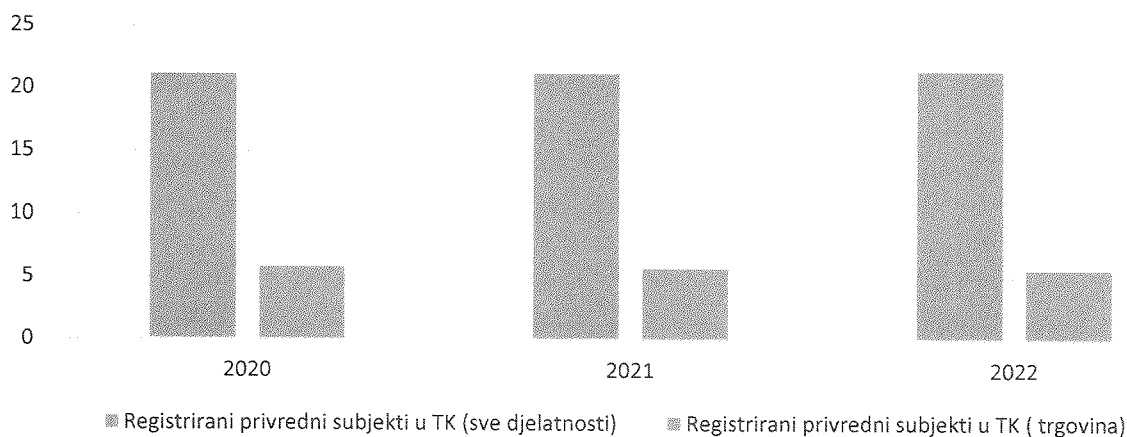
Tabela 1. Registrirani poslovni subjekti na području TK 2020. - 2022. godine

	2020		2021		2022	
Registrirani privredni subjekti u TK (sve djelatnosti)	21.148	100%	21.214	100%	21.417	100%
Registrirani privredni subjekti u TK (trgovina)	5.805	27,45%	5.714	26,94%	5.588	26,09%

(FZS)

Grafikon 1. Ukupan broj registriranih poslovnih subjekata u TK u odnosu na broj registriranih u trgovini 2020.-2022.godine

Registrirani poslovni subjekti na području TK 2020. - 2022. godine

Od ukupno 5.588 subjekata registriranih za obavljanje trgovačke djelatnosti u 2022. godini, 2.492 je pravnih lica tj. 44,59%, dok je 3.096 fizičkih lica ili 55,41%. Broj registriranih poslovnih jedinica u

MINISTARSTVO TRGOVINE, TURIZMA I SAOBRAĆAJA TUZLANSKOG KANTONA

okviru pravnih lica iznosio je 3.027. U 2022.godini imamo smanjen broj obrta za 4,09% ili za 132 obrta. Pretpostavka je da je ovaj pad posljedica usporavanja privrednih aktivnosti i nestabilnosti tržišta uzrokovane pandemijom COVID-19, koje su najviše pogodile „male“ trgovce- obrtnike ali i sve veća digitalizacija tržišta i ekspanzija internet trgovine.

Tabela 2. Registrirana fizička i pravna lica u TK 2020. - 2022. godine

	2020		2021		2022	
Trgovina	5.805	100%	5.714	100%	5.588	100%
Pravna lica	2.454	42,27%	2.486	43,51%	2.492	44,59%
Obrti	3.351	57,73%	3.228	56,49%	3.096	55,41%

(FZS)

Grafikon 2. Kretanje broja registriranih pravnih i fizičkih lica u trgovini u TK 2020. - 2021. godine

Kretanje broja registriranih pravnih i fizičkih lica u trgovini u TK
2020. - 2021. godine

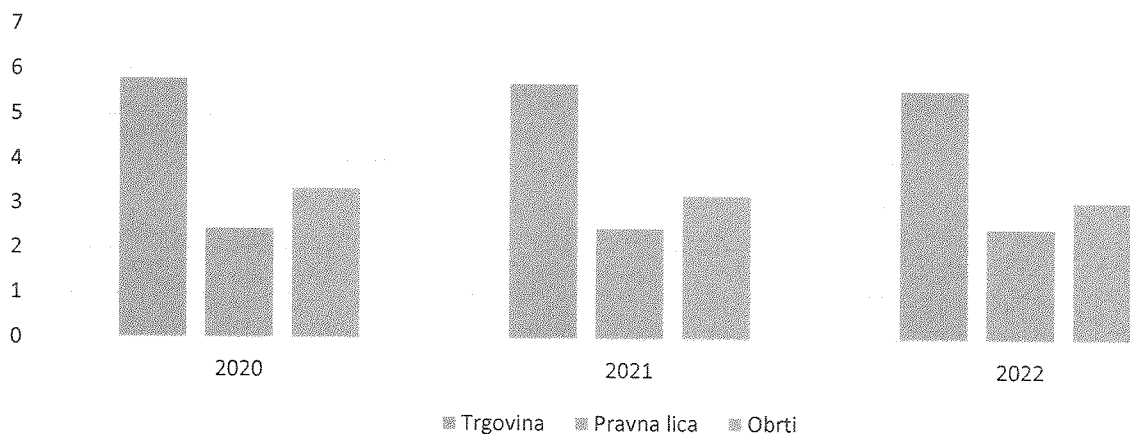

Tabela 3. Ukupno registrovana fizička i pravna lica u TK u 2022. godine

2022				
TUZLANSKI KANTON				
	Pravne osobe		Obrt	
Sve djelatnosti	10.180	100%	11.237	100%
Trgovina	2.492	24,48%	3.096	27,55%

(FZS)

Grafikon 3. Odnos registrovanih privrednih subjekata u svim djelatnostima i u trgovini na području TK u 2022.godini

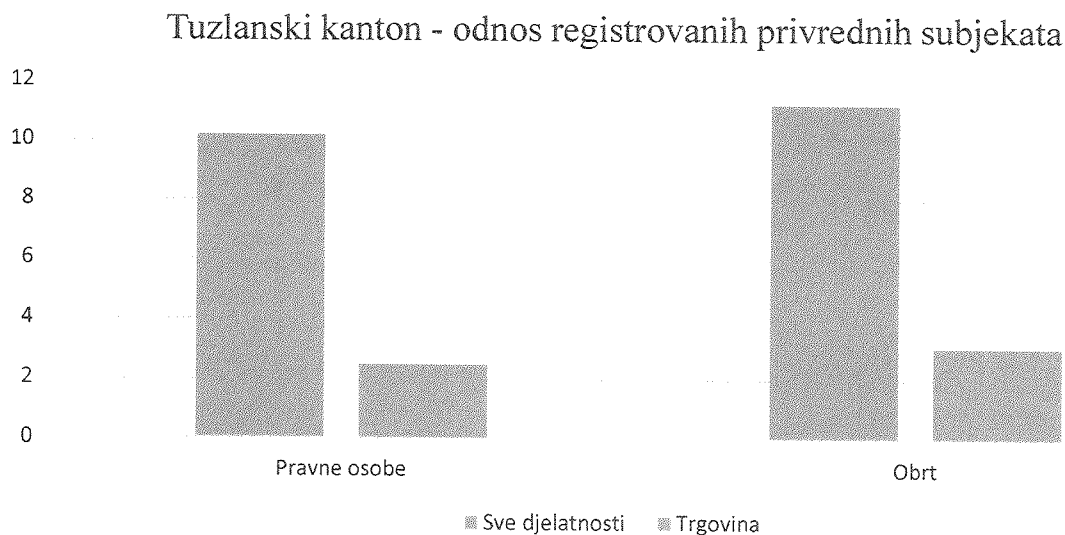

Tabela 4. Raspored poslovnih subjekata (trgovačke djelatnosti) po gradovima i općinama TK u 2022.godini

2022

G-Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	Pravne osobe	Obrt	UKUPNO
TUZLANSKI KANTON	2.492	3.096	5.588
Banovići	67	100	167
Čelić	32	48	80
Doboj-Istok	44	46	90
Grad Gračanica	220	302	522
Grad Gradačac	278	504	782
Kalesija	109	210	319
Kladanj	34	70	104
Grad Lukavac	147	365	512
Sapna	18	27	45
Grad Srebrenik	256	178	434
Teočak	10	33	43
Grad Tuzla	966	885	1.851
Grad Živinice	311	328	639

(FZS)

Prema evidenciji koju vodi Ministarstvo, a na osnovu rješenja općinskih službi o odobrenju ili prestanku rada, broj prijavljenih i odjavljenih fizičkih lica koja se bave trgovinom u Tuzlanskom kantonu po općinama je naveden u tabeli ispod:

Tabela 5. Broj prijavljenih i odjavljenih trgovačkih objekata u 2022. godini po općinama i gradovima TK

Red.br.	Lokalna Zajednica	Prijavljeno	Odjavljeno
1	Grad Tuzla	49	54
2	Grad Živinice	27	22
3	Grad Srebrenik	28	22
4	Grad Gračanica	25	10
5	Grad Gradačac	21	24
6	Grad Lukavac	34	27
7	Općina Kalesija	1	0
8	Općina Sapna	2	0
9	Općina Teočak	0	0
10	Općina Kladanj	3	4
11	Općina Banovići	12	9
12	Općina Doboj-Istok	4	2
13	Općina Čelić	2	3
	UKUPNO	208	177

(MTTSTK)

Tabela br. 6 Pregled prijavljenih i odjavljenih trgovačkih objekata za 2020. - 2022. godinu

Pokazatelj/ Godina	2020	2021	2022
Broj prijavljenih trgovačkih objekata	202	179	208
Broj odjavljenih trgovačkih objekata	179	187	177

(MTTSTK)

1.2. Broj zaposlenih u trgovini

Ukupan broj zaposlenih u Tuzlanskom kantonu 31.12.2022. godine, prema podacima FZS FBiH, iznosio je 101.192. Od toga broja zaposlenih u trgovini bilo je 18.337 što je 18,12%% od ukupnog broja zaposlenih.

Broj zaposlenih u Tuzlanskom kantonu u 2022. godini veći je za 1.603 zaposlena, odnosno za 1,61% u odnosu na 2021. godinu, a broj zaposlenih osoba u trgovini u 2022. godini je veći za 466 tj. 2,61% veći u odnosu na 2021. godinu. Smatramo ovo pozitivnim pokazateljem jer i pored smanjenja broja pravnih subjekata u trgovačkoj djelatnosti imamo trend povećanja zaposlenosti.

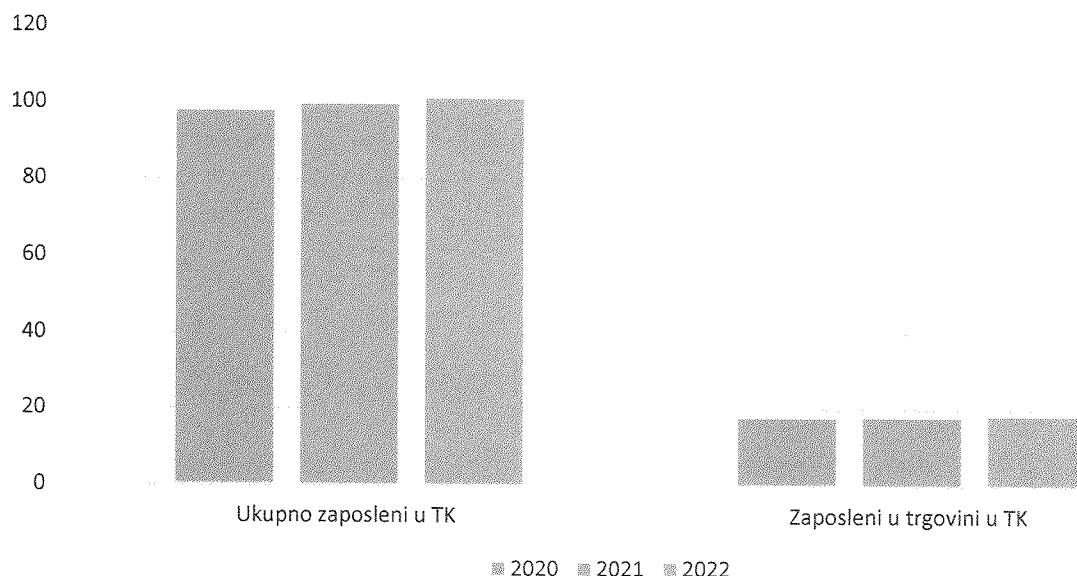
Tabela 7. Prosječan broj zaposlenih u trgovini u odnosu na ukupan broj zaposlenih u TK

	2020	2021	2022		
Ukupno zaposleni u TK	97.863	99.589	100%	101.192	100%
Zaposleni u trgovini u TK	17.661	17.871	17,95%	18.337	18,12%

(FZS)

Grafikon 4. Broj zaposlenih u trgovini u odnosu na ukupan broj zaposlenih u TK

Broj zaposlenih u trgovini u odnosu na ukupan broj zaposlenih u TK

Prosječna neto plaća ostvarena u trgovini u 2022. godini u iznosu od 784,00KM, viša je za 17,36% u odnosu na prosječnu neto plaću u trgovini u 2021. godini (668,00KM), a od prosječne plaće u Tuzlanskom kantonu (1.022,00KM) niža je za 23,29%, te se još uvijek nalazi među najnižim plaćama u Kantonu (pored hotelijerstva i ugostiteljstva te građevinarstva).

1.3. Cijene

Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona u okviru svojih nadležnosti i u skladu sa Zakonom o kontroli cijena („Službene novine FBiH”, broj 2/95) kontroliše kretanje cijena i marži za određene grupe proizvoda.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 262. sjednici, održanoj 08.04.2021. godine, donijela je ODLUKU O IZMJENI ODLUKE O PROPISIVANJU MJERE NEPOSREDNE KONTROLE CIJENA UTVRĐIVANJEM MAKSIMALNE VISINE MARZI ZA POJEDINE OSNOVNE ŽIVOTNE NAMIRNICE I DRUGE PROIZVODE („Službene novine FBiH“, broj 28/21) gdje stoji da su pravna i fizička lica obavezna utvrditi i primjenjivati marže tako da iste ne prelaze visinu marži tih proizvoda u procentualnom iznosu na dan 31.12.2020. godine.

Ministarstvo je, takođe, u 2022. godini pratilo i prosječne cijene osnovnih životnih namirnica na osnovu podataka koje su dostavljale trgovačka preduzeća: d.o.o. „Bingo“ export-import, „Merkator- BH“ d.o.o., „Piemonte“ d.o.o., Belamionix“ d.o.o., sa najvećim maloprodajnim lancima.

Na osnovu tih podataka sastavljen je pregled prosječnih cijena odabranih artikala.

Tabela 8. Pregled prosječnih cijena odabranih artikala

Red. br.	naziv artikla	jed. mjere	PROSJEČNE CIJENE NA TK ZA I - 2022. GODINU (MERKATOR, PIEMONTE, BINGO, BELAMIONIX)												novem.	oktobar	septem.	avgust	juli	juni	maji	april	mart	februar	januar
			%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%											
1	MILUEKO		1.52	1.55	102.03	1.57	101.56	1.53	97.19	1.58	103.27	1.62	102.48	1.64	101.44	1.80	109.65	1.93	107.23	2.20	113.87	2.25	102.58	2.34	103.96
1.1	1.5 % ml. masti	lit.	1.60	1.63	102.04	1.63	100.15	1.57	96.32	1.55	98.73	1.56	100.48	1.51	97.11	1.72	113.55	1.82	105.97	2.11	115.93	2.13	100.71	2.24	105.29
1.2	2.8 % ml. masti	lit.	1.42	1.44	101.23	1.48	102.95	1.40	94.27	1.55	110.73	1.57	101.62	1.64	104.13	1.75	106.56	1.92	109.74	2.14	111.49	2.25	105.50	2.33	103.22
1.3	3.2 % ml. masti	lit.	1.54	1.58	102.77	1.61	101.74	1.62	100.78	1.64	101.24	1.72	105.19	1.77	102.90	1.94	109.17	2.05	106.07	2.35	114.25	2.38	101.60	2.47	103.46
2	BRAŠNO		1.34	1.41	105.22	1.56	110.54	1.66	106.41	1.69	101.66	1.64	97.33	1.70	103.50	1.72	101.32	1.68	97.75	1.72	102.23	1.74	101.31	1.73	99.07
2.1	T-400	kg	1.55	1.64	105.81	1.86	113.41	1.88	101.21	1.85	98.27	1.77	95.81	1.89	106.49	1.91	101.06	1.91	99.87	1.91	100.39	1.94	101.18	1.92	98.97
2.2	T-500	kg	1.13	1.18	104.42	1.26	106.55	1.44	114.09	1.53	106.09	1.51	99.18	1.51	100.00	1.54	101.65	1.46	95.12	1.53	104.62	1.55	101.47	1.54	99.19
3	HLJEB		1.34	1.36	100.91	1.42	104.53	1.51	106.77	1.44	95.16	1.45	100.66	1.42	97.71	1.45	102.37	1.44	99.04	1.47	102.59	1.54	104.62	1.51	98.01
3.1	polubijeli 400 gr.	kom	1.40	1.40	100.00	1.50	107.14	1.50	100.00	1.30	86.67	1.30	100.00	1.40	107.69	1.45	103.57	1.40	96.55	1.20	85.71	1.50	125.00	1.40	93.33
3.2	polubijeli 500 gr.	kom	1.26	1.32	105.17	1.42	107.18	1.52	107.05	1.48	107.27	1.41	100.48	1.41	100.00	1.12	69.79	1.12	100.00	1.68	150.00	1.63	97.01	1.50	92.31
3.3	polubijeli 600 gr.	kom	1.33	1.33	100.00	1.38	103.77	1.40	107.69	1.49	101.71	1.60	92.31	1.60	100.00	1.12	69.79	1.12	100.00	1.68	150.00	1.63	97.01	1.50	92.31
3.4	bijeli 400 gr.	kom	1.26	1.27	100.26	1.30	102.63	1.40	107.69	1.49	101.71	1.60	92.31	1.60	100.00	1.12	69.79	1.12	100.00	1.68	150.00	1.63	97.01	1.50	92.31
3.5	bijeli 500 gr.	kom	1.36	1.36	100.37	1.42	104.23	1.73	115.56	1.60	92.31	1.60	92.31	1.60	100.00	1.12	69.79	1.12	100.00	1.68	150.00	1.63	97.01	1.50	92.31
3.6	bijeli 600 gr.	kom	1.47	1.47	100.00	1.50	102.27	1.73	115.56	1.60	92.31	1.60	92.31	1.60	100.00	1.12	69.79	1.12	100.00	1.68	150.00	1.63	97.01	1.50	92.31
4	ULJE (suncokretovo)		3.52	3.69	104.97	4.21	114.01	5.59	132.71	5.76	103.02	5.69	98.74	5.49	96.50	5.13	93.46	4.76	92.86	4.28	89.81	4.12	96.38	4.00	97.03
4.1	"Bimal"	lit	3.49	3.80	108.82	4.58	120.55	5.51	120.33	5.73	104.09	5.62	98.12	5.43	96.58	5.12	94.20	4.72	92.23	4.21	89.24	4.07	96.67	4.04	99.32
4.2	"Floriol"	lit	3.55	3.59	101.20	3.85	107.10	5.67	147.43	5.79	101.98	5.75	99.35	5.54	96.43	5.14	92.74	4.81	93.48	4.34	90.37	4.17	96.09	3.96	94.79
4.3	"Dukat"	lit																							
5	MASLAC 250 gr		6.35	6.28	98.99	6.46	102.81	6.59	102.00	7.21	109.39	7.79	108.11	8.01	102.76	7.79	97.36	7.90	101.41	7.87	99.62	8.36	106.20	8.07	96.52
5.1	"Meggie"	kom	6.65	6.77	101.75	6.73	99.46	6.65	98.71	7.81	117.45	7.99	102.35	8.18	102.38	8.17	99.84	8.36	102.33	8.07	96.53	8.93	110.74	8.34	93.32
5.2	"Dukat"	kom	6.04	5.80	95.94	6.19	106.73	6.53	105.58	6.61	101.19	7.59	114.91	7.83	103.16	7.42	94.77	7.45	100.40	7.68	103.09	7.79	101.43	7.81	100.19
6	DETERDŽENT 3kg		11.00	11.23	102.17	11.31	100.68	11.61	102.68	11.59	99.79	11.36	98.00	11.80	103.90	11.64	98.60	12.21	104.94	12.67	103.73	12.80	101.02	12.97	101.38
6.1	"Faks"	kom	10.27	10.74	104.55	10.84	100.98	10.96	101.04	10.94	99.84	10.85	99.22	11.64	107.23	11.26	96.71	11.54	102.55	12.59	109.05	12.78	101.49	13.28	103.97
6.2	"Arks"	kom	9.66	9.67	100.13	9.90	102.33	10.34	104.47	10.07	97.41	10.16	100.87	10.18	100.22	10.38	101.99	10.73	103.35	10.68	99.51	10.78	100.91	10.78	100.05
6.3	"Arel"	kom	13.06	13.30	101.80	13.20	99.25	13.55	102.69	13.76	101.57	13.07	94.93	13.59	103.98	13.27	97.68	14.36	108.21	14.73	102.59	14.84	100.70	14.85	100.12
7	ZA LJUDSKU ISHRANU		0.88	0.90	101.42	0.92	102.79	0.94	101.63	0.95	101.34	0.99	104.75	1.095	110.33	1.09	99.77	1.08	99.08	1.08	99.54	1.1275	104.64	1.1033	97.86
8	ŠEĆER		1.64	1.64	99.85	1.67	102.29	1.79	106.88	1.94	108.25	1.84	94.83	2.21	120.57	2.30	103.84	2.27	98.69	2.27	100.22	2.32	102.20	2.32	99.68
8.1	šitni - kristal	kg	1.64	1.64	99.85	1.67	102.29	1.79	106.88	1.94	108.25	1.84	94.83	2.21	120.57	2.30	103.84	2.27	98.69	2.27	100.22	2.32	102.20	2.32	99.68
8.2	kocka	kg																							
9	RIŽA		3.50	3.52	100.61	3.50	99.64	4.00	114.02	4.04	101.00	4.04	100.12	4.07	100.74	4.12	101.32	4.07	98.79	4.17	102.30	4.22	101.32	4.23	100.18
9.1	najniža cijena	kg	2.33	2.38	102.47	2.44	102.20	2.53	103.80	2.63	104.06	2.58	98.10	2.61	101.16	2.63	100.86	2.63	100.00	2.65	100.57	2.65	100.09	2.76	103.96
9.2	najviša cijena	kg	4.67	4.65	99.68	4.57	98.33	5.46	119.46	5.44	99.59	5.50	101.10	5.53	100.55	5.62	101.54	5.52	98.22	5.69	103.13	5.80	101.89	5.71	98.45
10	MESO		10.77	10.97	101.82	11.40	103.94	12.15	106.55	11.81	97.24	11.68	98.91	11.59	99.21	12.05	104.00	12.20	101.25	12.47	102.19	12.61	101.12	12.59	99.83
10.1	piletina	kg	6.74	6.83	101.26	7.40	108.42	9.20	124.29	8.20	89.10	7.58	92.43	7.80	102.97	8.21	105.19	7.80	95.00	8.04	103.14	8.30	103.20	7.78	93.73
10.2	teletina	kg	12.63	12.85	101.70	13.05	101.56	12.99	99.54	12.78	98.42	12.59	98.51	12.14	96.39	12.47	102.76	13.13	105.25	13.79	105.03	13.81	100.18	14.39	104.20
10.3	junetina	kg	14.41	14.92	103.54	15.80	105.90	16.99	107.50	16.61	97.76	16.76	100.93	16.27	97.08	16.43	100.98	16.99	103.38	17.15	100.97	17.40	101.46	17.32	99.54
10.4	riba	kg	9.30	9.27	99.70	9.35	100.81	9.41	100.70	9.66	102.60	9.80	101.45	10.15	103.60	11.11	109.41	10.91	98.24	10.91	100.00	10.94	100.23	10.87	99.38
11	TIJESTENNA 500gr	kom	1.89	1.835	97.09	1.96	106.81	1.875	95.66	1.965	104.80	2.0725	105.47	2.0375	98.31	2.08	102.09		0.00	2.1775		2.19	100.57	2.1525	98.29

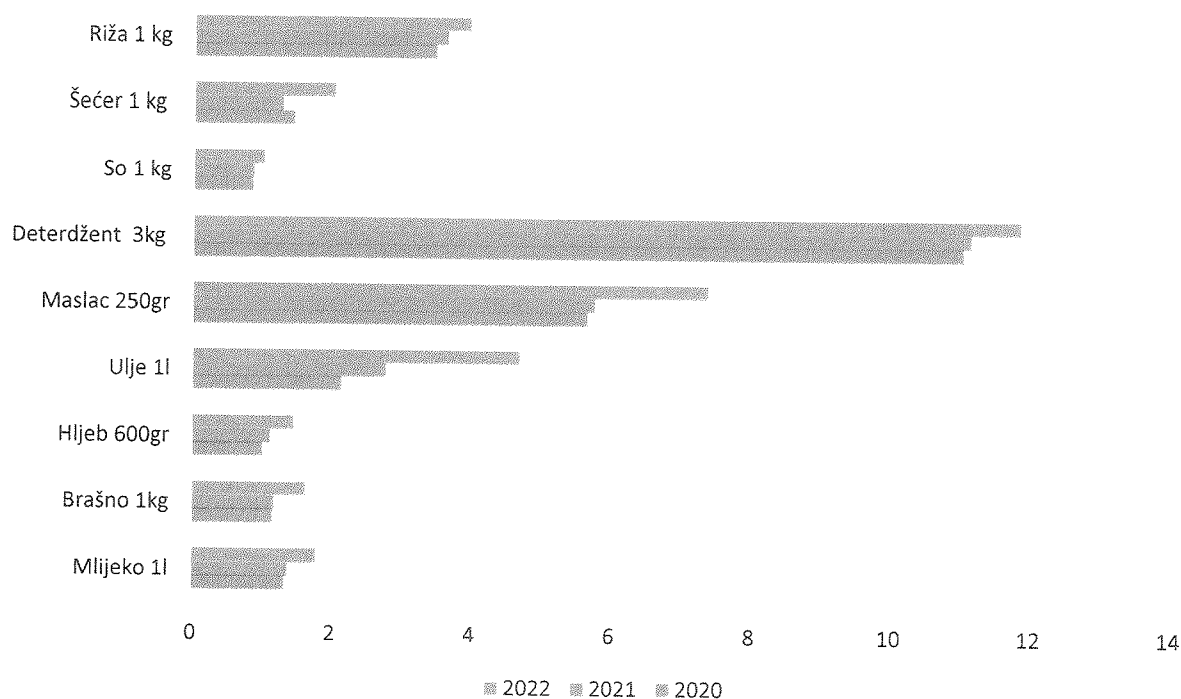
MTSTK

Tabela 9. Pregled prosječnih cijena po godinama

Naziv artikla	Ø cijena I-XII 2020	Ø cijena I-XII 2021	Ø cijena I-XII 2022	Povećanje/Smanjenje cijena 2021/2022
Mlijeko 1l	1,34	1,38	1,79	29,71%
Brašno 1kg	1,16	1,18	1,63	38,13%
Hljeb 600gr	1,01	1,12	1,45	29,46%
Ulje 1l	2,14	2,78	4,69	68,70%
Maslac 250gr	5,66	5,76	7,39	28,30%
Deterdžent 3kg	11,03	11,14	11,85	6,37%
So 1 kg	0,85	0,87	1,01	16,09%
Šećer 1 kg	1,44	1,28	2,02	57,81%
Riža 1 kg	3,47	3,63	3,96	9,09%

(MTTSTK))

Grafikon 5. Pregled cijena životnih namirnica u 2020., 2021., i 2022. godini

Iz prethodne tabele može se utvrditi da su se prosječne cijene u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu **povećale** za sve proizvode:

- ✓ Ulje za 68,70%
- ✓ Šećer 57,81%
- ✓ Brašno 38,13%
- ✓ Mlijeko 29,71%
- ✓ Hljeb 29,46%

✓ Maslac	28,30%
✓ So	16,09%
✓ Riža	9,09%
✓ Deterdžent	6,37%

Prosječno povećanje cijena gore navedenih proizvoda iznosi **33,45%**.

1.4. Nadzor tržišno-ugostiteljske inspekcije

U oblasti trgovačke djelatnosti na području 13 općina/gradova Tuzlanskog kantona u periodu od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine tržišno-ugostiteljski inspektori su izvršili ukupno 1.269 inspeksijskih kontrola.

Tabela 10. Inspeksijski pregledi tržišno-ugostiteljske insp. u oblasti trgovine u 2022. godini

Grad/Općina	Br.insp. pregleda	N A L A Z			IZREČENE UPRAVNE MJERE			Vr.robe stavlj.van prom.
		Uredan	U prekršaju	Ostalo	Zabrane	RJ.o otk.ned.	Ostalo	
2	3	4	5	6	7	8	9	10
Banovići	64	42	18	4	3	11	0	0
Čelić	27	21	3	3	2	4	0	0
Doboj Istok	32	20	10	2	2	3	0	0
Gračanica	137	86	33	18	13	27	0	1180
Gradačac	156	93	36	27	12	23	0	930.00
Kalesija	49	32	13	4	7	14	0	0
Kladanj	22	15	4	3	2	7	0	0
Lukavac	163	97	44	22	11	23	5	0
Sapna	14	11	3	0	0	2	0	0
Srebrenik	143	86	45	12	12	14	0	1280
Teočak	9	7	2	0	0	1	0	0
Tuzla	284	168	69	47	17	53	0	0
Živinice	169	94	54	21	11	47	0	0
	1269	772	334	163	92	229	5	3,390.00

Od ukupnog broja izvršenih inspeksijskih pregleda evidentirano je 772 urednih pregleda, a kod 334 pregleda subjekti nadzora su bili u prekršaju, dok je u 163 slučaju sačinjena službena zabilješka jer se iz objektivnih razloga nije mogao izvršiti pregled.

Prilikom inspeksijskih pregleda nad subjektima nadzora iz oblasti trgovine na području Tuzlanskog kantona inspektori su izrekli sljedeće upravne i prekršajne mjere i to:

- Izdato je 92 rješenje o zabranama
- Izdato je 229 rješenja o otklanjanju nedostataka

Tabela 11. Insp. pregledi tržišno-ugostiteljske insp. u oblasti trgovine u 2022. godini- upravne mjere

Red. Br.	Općina/grad	REZULTAT PODUZETIH UPRAVNIH MJERA					PODUZETE SANKCIJE	
		Reg.dj	Prest.rada	Ostalo	Otkl.ned	Neotk.ned.	Prek.nal	Iznos kazni
1	Banovići	0	0	3	10	0	7	10.140
2	Čelić	0	0	1	2	0	2	970
3	Doboj I.	0	0	4	5	0	2	2.000
4	Gračanica	4	0	13	27	0	27	32.470
5	Gradačac	2	4	19	21	0	19	21.740
6	Kalesija	0	1	7	11	0	17	19.340
7	Kladanj	0	0	0	4	0	2	730
8	Lukavac	3	3	7	18	0	23	23.740
9	Sapna	0	0	0	0	0	1	500
10	Srebrenik	2	2	4	11	0	15	18.370
11	Teočak	0	0	0	1	0	0	0
12	Tuzla	4	3	19	48	2	53	83.430
13	Živinice	1	0	11	29	0	31	39.870
	UKUPNO	16	13	88	186	2	199	253.300

Prilikom inspekcijskih kontrola u toku 2022.godine na području 13 općina/gradova Tuzlanskog Kantona stavljeno je van prometa robe u vrijednosti od 3.390,00 KM.

Rezultat izvršenih inspekcijskih kontrola u oblasti trgovine na području Tuzlanskog kantona u 2022.godini je sljedeći:

- 16 subjekata nadzora je registrovalo djelatnost
- 13 subjekata nadzora je prestalo sa radom
- 186 subjekata nadzora je otklonilo nedostatke u poslovanju po izdatim rješenjima
- Izdato je 199 prekršajnih naloga
- Iznos novčanih kazni po izdatim prekršajnim nalogima je 253.300,00KM

2. VANJSKA TRGOVINA

2.1. Izvoz

Tabela 12. Izvoz TK po sektorima 2020.- 2022.godina

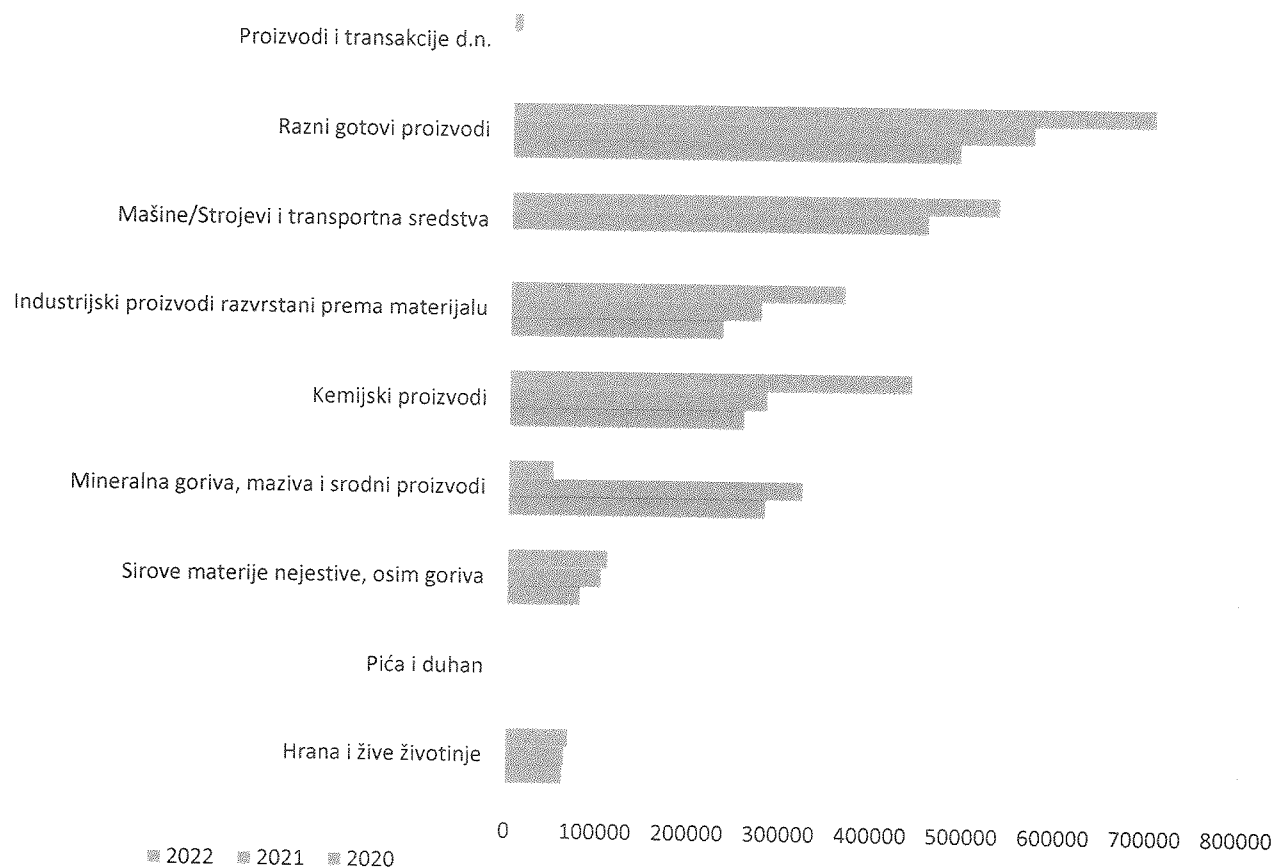
(u 000KM)

	Izvoz, 000 KM			% smanjenja ili povećanja
	2020	2021	2022	
UKUPNO	1.671.315	2.076.750	2.732.608	31,58%
Hrana i žive životinje	62.457	64.205	68.688	6,98%
Pića i duhan	1.242	1.661	740	-55,45%
Sirove materije nejestive, osim goriva	80.204	103.068	109.771	6,50%
Mineralna goriva, maziva i srodni proizvodi	281.805	322.359	499.330	54,90%
Kemijski proizvodi	257.295	282.330	440.124	55,89%
Industrijski proizvodi razvrstani prema materijalu	233.225	275.270	366.113	33%
Mašine/Strojevi i transportna sredstva	399.436	456.586	533.482	16,84%
Razni gotovi proizvodi	490.717	571.239	703.759	23,90%
Proizvodi i transakcije d.n.	19	72	10.601	14.723%

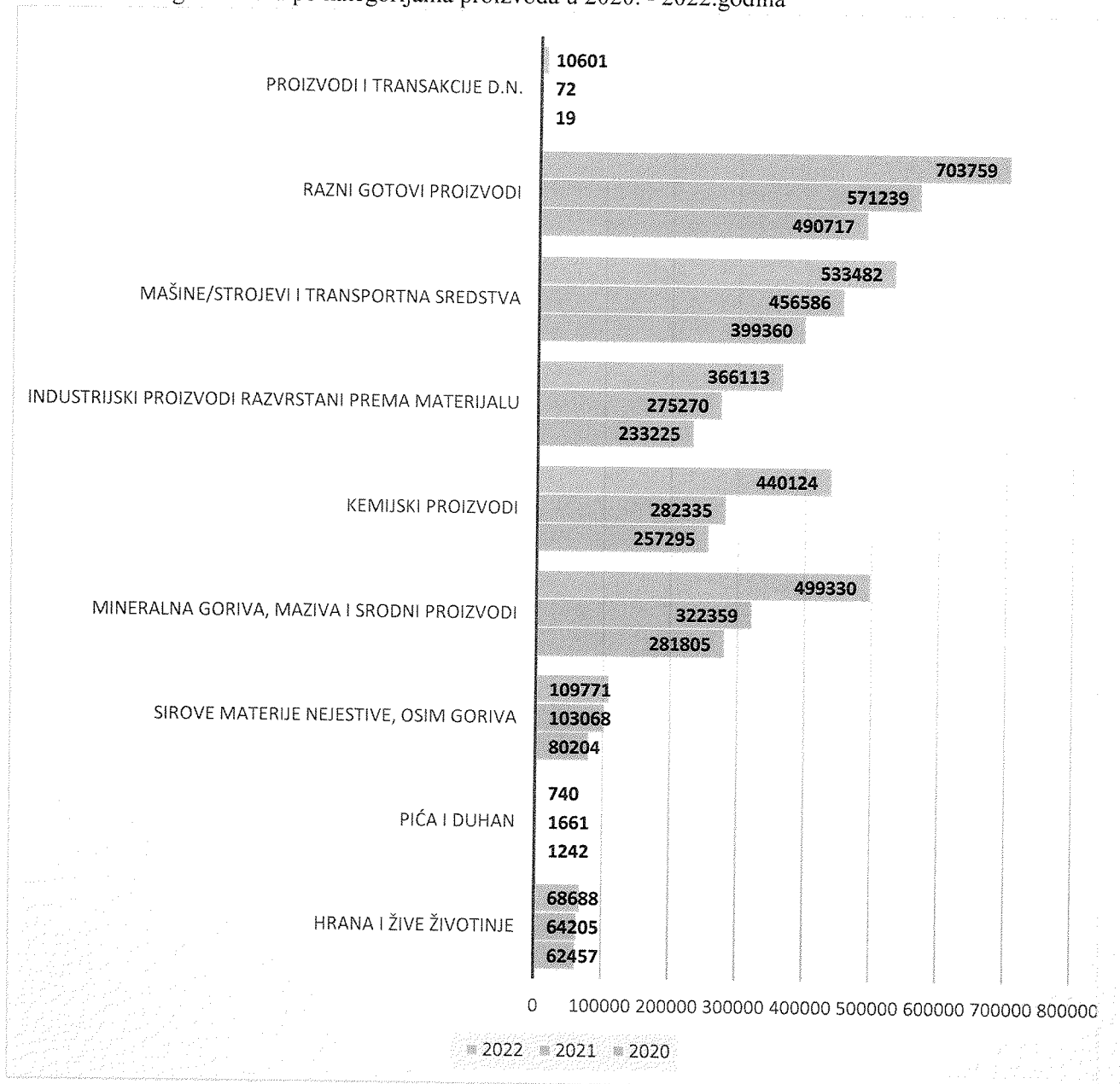
(FZS)

Grafikon 6. Prikaz kretanja izvoza za pojedine kategorije proizvoda

(u 000KM)

Grafikon 7. Pregled izvoza po kategorijama proizvoda u 2020. - 2022. godina

Ukupna vrijednost izvoza Tuzlanskog kantona u 2022. godini iznosila je 2.732.608.000,00KM, što je više za 31,58 % u odnosu na 2021. godinu.

Važno je istaći da je u svim kategorijama proizvoda došlo do povećanja i to:

- Hrana i žive životinje za 6,98%,
- Sirove materije nejestive, osim goriva 6,50%
- Mineralna goriva, maziva i srodni proizvodi 54,90%
- Kemijski proizvodi 55,89%,
- Industrijski proizvodi razvrstani prema materijalu 33%
- Mašine/strojevi i transportna sredstva 16,84%.
- Razni gotovi proizvodi 23,90%
- Proizvodi i transakcije d.n. 14.723%
- Dok je smanjenje jedino izraženo kod grupe proizvoda „Pića i duhan“ za 55,45%.

Tabela 13. Izvoz TK po područjima Klasifikacije djelatnosti KD BIH 2010 (u 000KM)

	Izvoz, 000 KM		
	2020	2021	2022
UKUPNO	1.671.315	2.076.750	2.732.608
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	6.364	7.741	5.800
Vađenje ruda i kamena	31.707	32.212	57.004
Prerađivačka industrija	1.607.990	1.985.548	2.610.024
Ostalo	25.235	51.177	49.248
Nerazvrstano po kategorijama	19	72	10.532

(FZS)

Tabela 14. Izvoz TK po zemljama 2020.-2022.godina (u 000 KM)

	2020	2021	2022	% smanjenja ili povećanja
Srbija	248.373	402.076	599.080	49%
Austrija	337.890	372.010	471.717	26,80%
Njemačka	258.600	306.658	407.886	33,01%
Hrvatska	137.814	186.741	279.224	49,52%
Slovenija	175.492	179.832	209.274	16,37%
Nizozemska	79.139	98.187	115.608	17,74%
Italija	94.925	111.830	115.082	2,91%
Mađarska	55.694	62.348	89.987	44,33%
Francuska	22.263	22.749	32.971	44,93%
Sjeverna Makedonija	23.231	24.884	29.973	20,45%
Ostale zemlje	237.894	309.435	381.806	23,39%

(FZS)

Najviše robe izvezeno je u Srbiju, Austriju, Njemačku, Hrvatsku, Sloveniju, Nizozemsku, Italiju, Mađarsku, Francusku, Sjevernu Makedoniju, respektivno.

Od deset zemalja sa kojima Tuzlanski kanton ima najveći izvozni promet, u 2022. godini došlo je do povećanja izvoza u Srbiju (49%); Austrija (26,80%); Njemačka (33,01%); Hrvatska (49,52%); Slovenija (16,37%); Nizozemska (17,74%); Italija (2,91%); Mađarska (44,33%); Francuska (44,93%), Sjeverna Makedonija (20,45%), dok je izvoz u ostale zemlje povećan za 23,39%.

Grafikon 8. Izvoz TK po zemljama 2020.-2022.godina

(u 000KM)

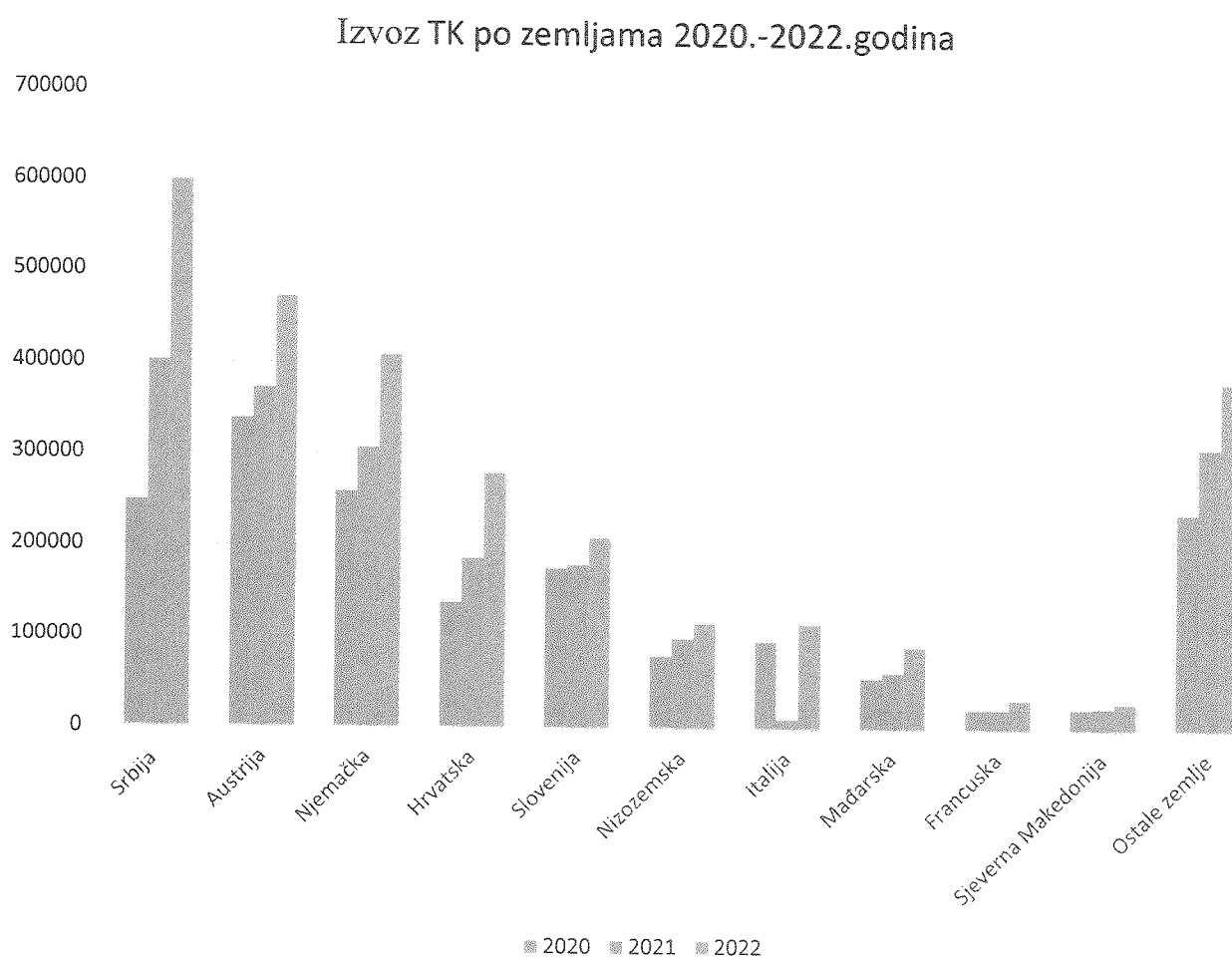

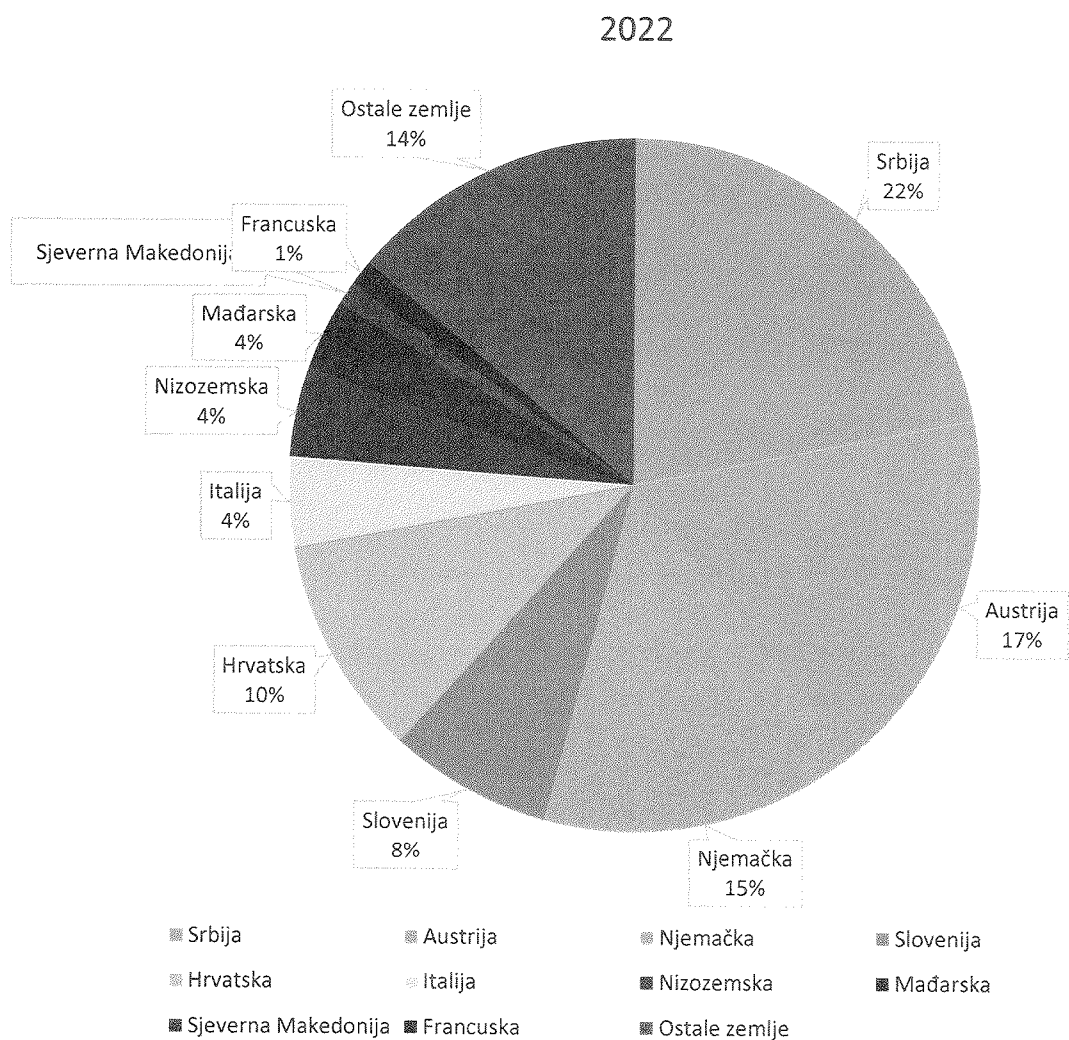
Tabela 15. Izvoz TK u 2022.godini po zemljama i % učešća u izvozu

(u 000KM)

	2022	% učešća
UKUPNO	2.732.608	100,00%
Srbija	599.080	21,92%
Austrija	471.717	17,26%
Njemačka	407.886	14,93%
Slovenija	209.274	7,66%
Hrvatska	279.224	10,21%
Italija	115.082	4,21%
Nizozemska	115.608	4,23%
Mađarska	89.987	3,29%
Sjeverna Makedonija	29.973	1,10%
Francuska	32.971	1,21%
Ostale zemlje	381.806	13,97%

(FZS)

Grafikon 9. Zemlje sa najvećim učešćem u ukupnom izvozu TK u 2022.godini

2.2.Uvoz

Tabela 16. Uvoz TK po sektorima 2020.-2022.godina

	Uvoz, 000 KM			% smanjenja ili povećanja
	2020	2021	2022	
UKUPNO	1.871.497	2.377.502	3.049.718	28,27%
Hrana i žive životinje	179.918	204.689	231.115	12,91%
Pića i duhan	5.480	5.176	5.134	-0,81%
Sirove materije nejestive, osim goriva	22.048	26.661	33.840	26,93%
Mineralna goriva, maziva i srodni proizvodi	195.004	306.083	567.238	85,32%
Masti i ulja život. i biljnog porijekla	8.905	10.872	11.179	2,82%
Kemijski proizvodi	245.112	327.312	388.163	18,59%
Industrijski proizvodi razvrstani prema materijalu	563.178	724.840	914.537	26,15%
Mašine/Strojevi i transportna sredstva	473.163	562.353	644.240	14,56%
Razni gotovi proizvodi	176.890	209.350	246.112	17,56%
Proizvodi nerazvrstani po kategorijama	1.799	1800	8.160	353,33%

(FZS)

Privredni subjekti u Tuzlanskom kantonu tokom 2022.godine uvezli su robe u vrijednosti 3.049.718.000,00KM, što je za 28,27% više nego u 2021.godine, kada smo imali uvoz od 2.337.354.000,00KM.

Iz prethodne tabele vidimo da je do procentualnog rasta uvoza došlo u svim kategorijama proizvoda izuzev u kategoriji „piće i duhan“ gdje je došlo do smanjenja uvoza u odnosu na 2021.godinu za 0,81%.

Grafikon 10. Linijski prikaz kretanja uvoza za pojedine kategorije proizvoda (u 000KM)

Kretanje uvoza po pojedinim kategorijama proizvoda

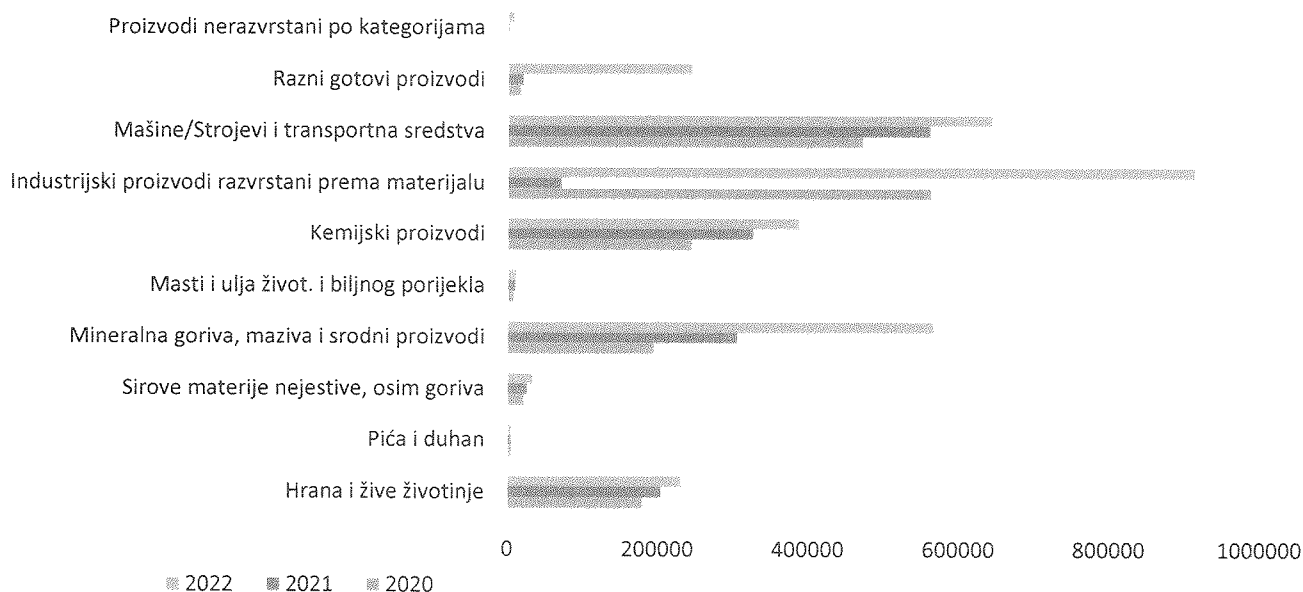

Tabela 17. Uvoz po područjima klasifikacije djelatnosti KD BiH 2010

	Uvoz, 000 KM		
	2020	2021	2022
UKUPNO	1.871.497	2.377.502	3.049.718
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	109.095	120.283	129.478
Vađenje ruda i kamena	181.348	288.859	540.168
Prerađivačka industrija	1.574.716	1.961.818	2.366.049
Ostalo	5.596	6.380	7.225
Nerazvrstato po kategorijama	741	14	6.799

(FZS)

Tabela 18. Uvoz TK po zemljama 2020.-2022.godina

	Uvoz, 000 KM			
	2020	2021	2022	% smanjenja ili povećanja
UKUPNO	1.871.497	2.377.502	3.049.718	28,27%
Njemačka	252.278	319.197	347.425	8,84%
SAD	153.972	276.102	504.193	82,61%
Turska	170.174	253.281	318.719	25,84%
Austrija	189.878	204.048	227.329	11,41%
Kina	137.626	167.381	228.948	36,78%
Italija	144.315	169.614	203.561	20,00%
Srbija	113.637	152.735	170.083	11,27%
Hrvatska	92.637	102.177	121.427	18,84%
Slovenija	75.692	74.360	96.033	29,15%
Mađarska	75.692	94.359	124.389	31,82%
Ostale zemlje	469.579	564.107	707.611	25,44%

(FZS)

Na područje Tuzlanskog kantona najviše se uvozilo robe iz SAD, Njemacke, Turske, Kine, Austrije, Italije, Srbije, Mađarske, Hrvatske, Slovenije, respektivno.

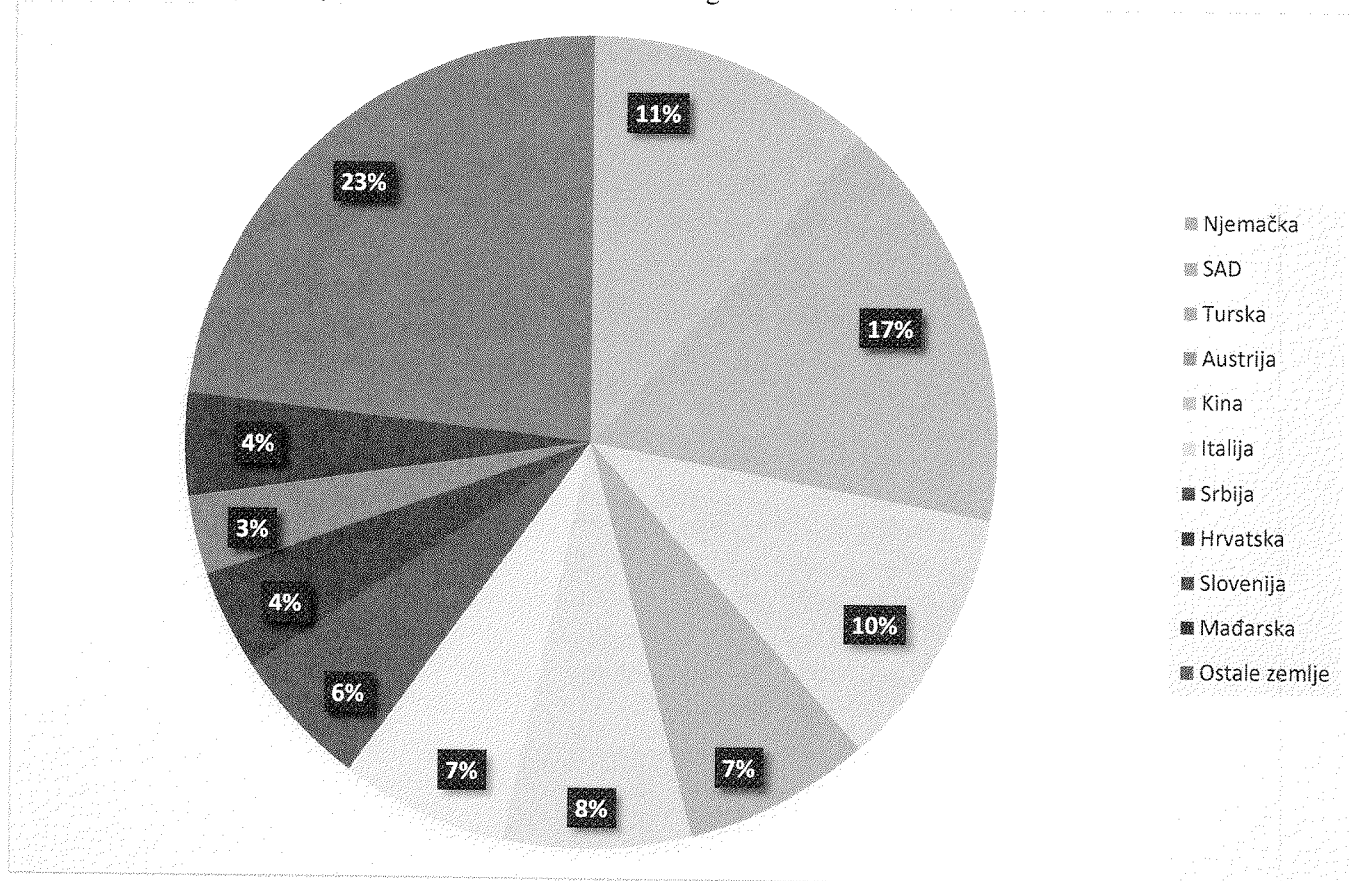
U 2022. godini najviše je porastao uvoz iz SAD i to za 82,61% i pokazuje trend rasta svake godine a zatim kod Kine 36,78% i Mađarske 31,82%.

Grafikon 11. Kretanje uvoz TK po zemljama 2020. – 2022.godina

(u 000KM)

Grafikon 12. Zemlje sa najvećim učešćem u uvozu u 2022.godini

2.3.Uvoz/izvoz – spoljnotrgovinski bilans

Ukupan izvoz firme Tuzlanskog kantona u 2022.godini iznosio je 2.732.608.000,00KM, a uvoz 3.049.718 000,00KM. Ako uporedimo podatke iz tabela izvoza i uvoza vidjet ćemo da je spoljnotrgovinski deficit u 2022.godini iznosio 317.110.000,00KM a pokrivenost uvoza izvozom 89,6%, što je više u odnosu na 2021.godinu kada je pokrivenost izvoza uvozom bila 87%, a spoljnotrgovinski deficit bio 300.604.000,00KM.

Tabela 19. Uvoz/izvoz u Tuzlanskom kantonu

(u 000KM)

IZVOZ I UVOZ, 000 KM											
Izvoz			Uvoz			Saldo trgovinskog bilansa			Pokrivenost uvoza izvozom %		
2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
1.671.315	2.076.795	2.732.608	1.871.497	2.377.502	3.049.718	-200.182	-300.604	-317.110	89	87	89.6

IZVOZ I UVOZ PO PODRUČJIMA KLASIFIKACIJE DJELATNOSTI KD BiH 2010

	Izvoz, 000 KM			Uvoz, 000 KM		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
UKUPNO	1671315	2076795	2732608	1871497	2377502	3049718
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	6364	7768	5800	109095	120283	129478
Vađenje ruda i kamena	31707	32212	57003	181348	288861	540168
Prerađivačka industrija	1607990	1985566	2610024	1574716	1961963	2366048
Ostalo	25235	51177	49248	5596	6380	7225
Nerazvrstato po kategorijama	1900	7200	10531	741	1400	6798

(FZS)

Tabela 20. Izvoz/Uvoz TK po sektorima 2020. – 2022. godina

IZVOZ I UVOZ PO SEKTORIMA

	Izvoz, 000 KM			Uvoz, 000 KM		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
UKUPNO	1671315	2076795	2732608	1871497	2377502	3049718
Hrana i žive životinje	62457	64205	68688	179918	204689	231115
Pića i duhan	443	1661	740	5480	5176	5134
Sirove materije nejestive, osim goriva	71801	103068	109771	22048	26661	33840
Mineralna goriva, maziva i srodni proizvodi	180627	322359	499330	195004	306086	567238
Masti i ulja život. i biljnog porijekla	-	-	-	8905	10872	11179
Kemijski proizvodi	257295	282335	440124	245112	327323	388163
Industrijski proizvodi razvrstani prema vrsti sirovina	200437	275270	366113	563178	724964	914537
Mašine/Strojevi i transportna sredstva	407519	456586	533482	473163	562361	644240
Razni industrijski proizvodi	490717	571239	703759	176890	209352	246112
Proizvodi nerazvrstani po kategorijama	1900	7200	10601	1799	1800	8160

(FZS)

MINISTARSTVO TRGOVINE, TURIZMA I SAOBRAĆAJA TUZLANSKOG KANTONA

Tabela 21. Uvoz/Izvoz TK po zemljama u 2020. – 2022.godini

	Izvoz, 000 KM				Uvoz, 000 KM		
	2020	2021	2022		2020	2021	2022
UKUPNO	1.671.315	2.076.795	2.732.608	UKUPNO	1.871.497	2.377.502	3.049.718
Srbija	248.373	402.076	599.080	Srbija	113.637	152.735	170.083
Austrija	337.89	372.010	471.717	Austrija	189.878	204.048	227.329
Njemačka	258.600	306.658	407.886	Njemačka	252.278	319.197	347.425
Slovenija	175.492	179.832	209.274	Slovenija	71.709	74.360	96.033
Hrvatska	137.814	186.740	279.224	Hrvatska	92.637	102.177	121.427
Italija	94.925	111.830	115.082	Italija	144.315	169.614	203.561
Nizozemska	79.139	98.187	115.608	SAD	153.972	276.102	504.193
Mađarska	55.694	62.348	89.987	Mađarska	75.692	94.359	124.389
Sjeverna Makedonija	23.231	24.884	29.973	Turska	170.174	253.281	318.719
Francuska	22.263	22.749	32.971	Kina	137.626	167.381	228.948
Ostale zemlje	237.894	309.435	381.806	Ostale zemlje	469.579	564.100	707.616

(FZS)

Tabela 22. Spoljno trgovinski bilans po zemljama u 2020. – 2022.godini (000KM)

Ime zemlje	2020	2021	2022
Njemačka	6.322	-12.539	60.461
Hrvatska	45.177	-17.613	157.797
Italija	-49.390	-57.784	-88.479
Srbija	134.736	249.341	428.997
Austrija	148.012	167.962	244.388
Slovenija	103.783	105.472	113.241
Mađarska	-19.998	-32.011	-34.402

(FZS)

Grafikon 13. Spoljnotrgovinski bilans TK po zemljama u 2020.-2022.godina (u 000KM)

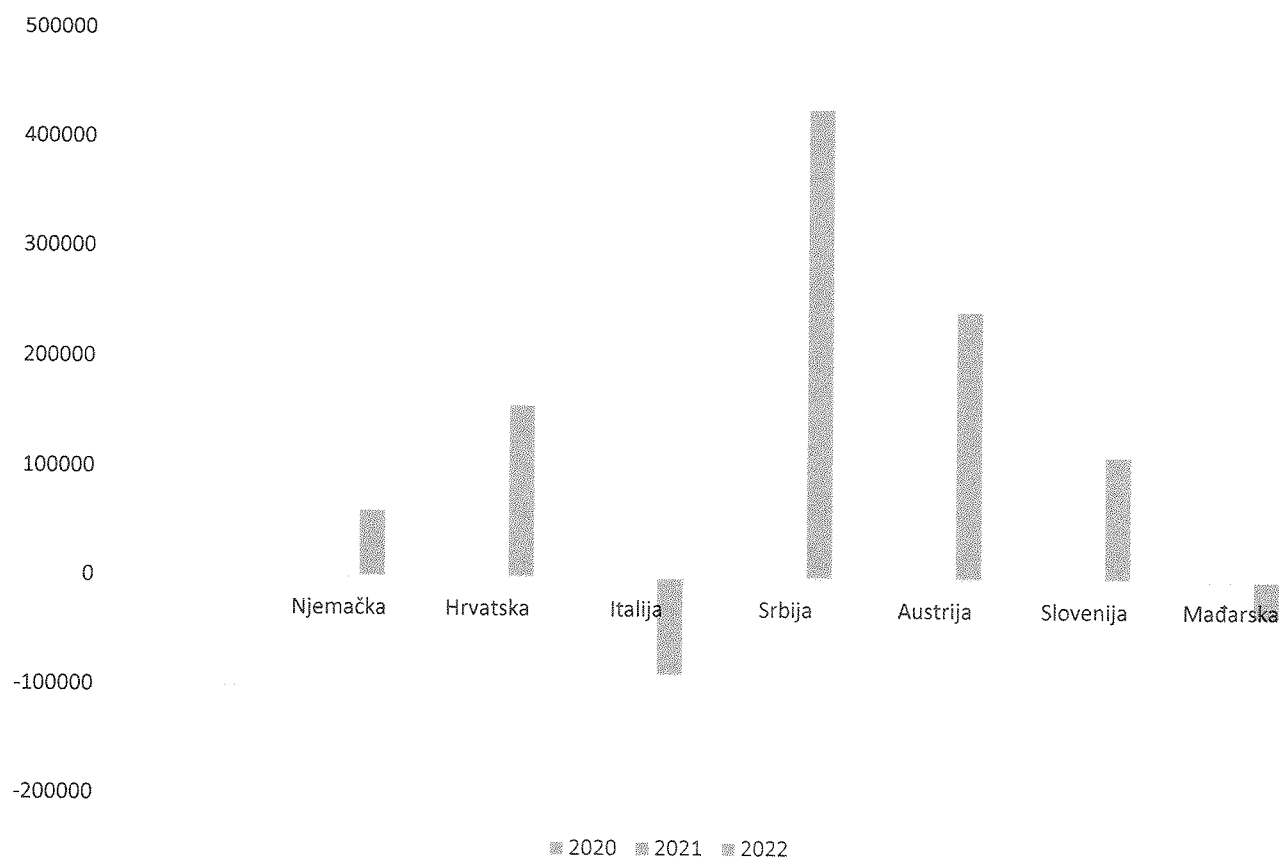
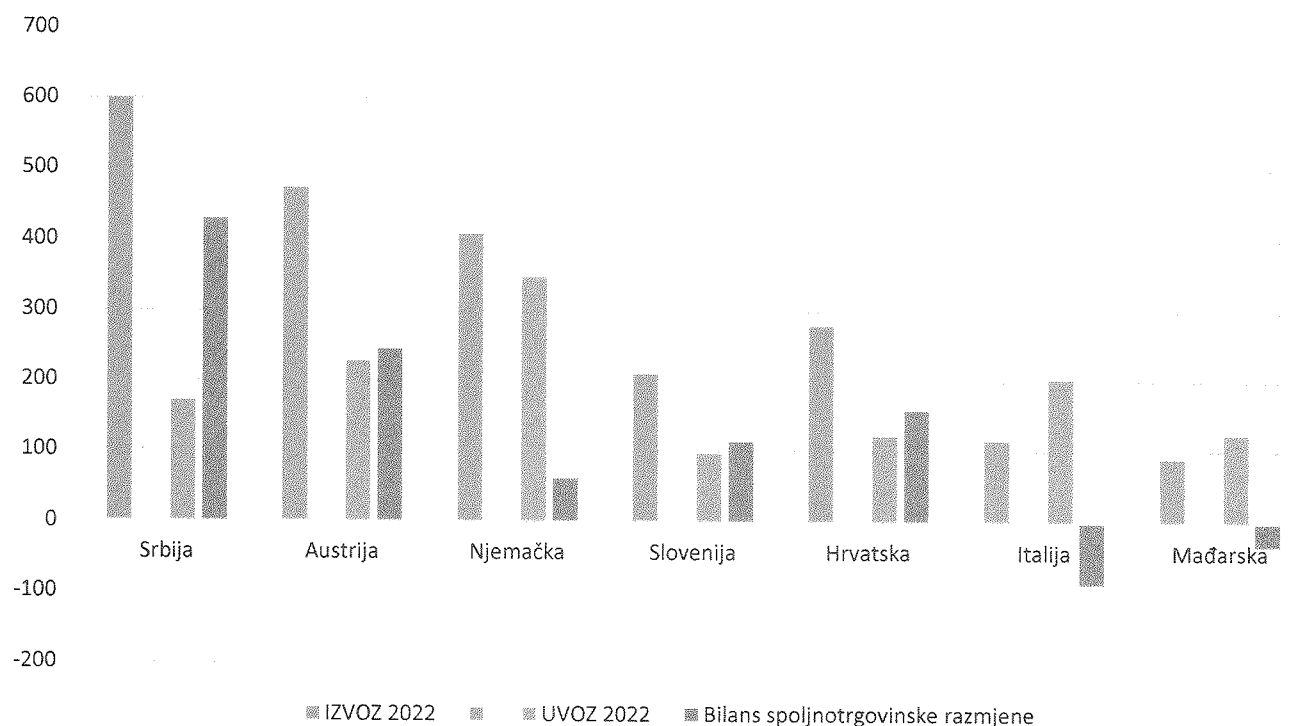

Tabela 23. Spoljnotrgovinski bilans po zemljama za 2022.godinu

	IZVOZ 2022		UVOZ 2022	Bilans spoljnotrgovinske razmjene
UKUPNO	2.732.608	UKUPNO	3.049.718	
Srbija	599.080	Srbija	170.083	428.997
Austrija	471.717	Austrija	227.329	244.388
Njemačka	407.886	Njemačka	347.425	60.461
Slovenija	209.274	Slovenija	96.033	113.241
Hrvatska	279.224	Hrvatska	121.427	157.797
Italija	115.082	Italija	203.561	-88.479
Mađarska	89.987	Mađarska	124.389	-34.402

(FZS)

Grafikon 14. Spoljnotrgovinski bilans za 7 zemalja najintezivnije razmjene u 2022.godini (u 000KM)

Od 7 zemalja svijeta sa najintezivnijom razmjenom sa Tuzlanskim kantonom, imamo negativan spoljnotrgovinski bilans sa njih 2, a to su :

- Italija u iznosu od 88.479.000,00KM
- Mađarska u iznosu od 34.402.000,00KM

Pozitivan spoljnotrgovinski bilans Tuzlanski kanton ima sa:

- Srbijom 428.997.000,00KM
- Austrijom 244.388.000,00KM
- Hrvatska u iznosu od 157.797.000,00KM
- Slovenijom 113.241.000,00KM,
- Njemačka u iznosu od 60.461.000,00KM

U 2022.godini najveći spoljnotrgovinski suficit imamo sa Srbijom, dok je sa Italijom izražen najveći deficit.

AKTIVNOSTI MINISTARSTVA I REALIZIRANI PROGRAMI

Aktivnosti Ministarstva u 2022.godini u sektoru trgovine, bila su usmjerena na ostvarivanje dva cilja planirana Programom rada za 2022.godinu a to su:

- 1. Unaprijediti znanje potrošača o pravima koja su propisana Zakonom o zaštiti potrošača u BiH.**
- 2. Povećati svijest građana o značaju kupovine i potrošnje domaćih proizvoda i novih lokalnih turističkih paketa za sveukupni društveni razvoj kroz projekat “Kupujmo-Putujmo domaće”.**

Ostvareni rezultati su:

Cilj 1:

- Organizovan je sastanak sa predstavnicima podružnica, tržnih centara zastupljenih na području Tuzlanskog kantona (BINGO, ROBOT, KONZUM, MERCATOR, CRVENA JABUKA i FRUKTA). Razgovor se vodio o unapređenju odnosa na relaciji trgovac – potrošač/potrošač – trgovac, o povećanju odgovornosti i transparentnosti, uz isticanje stručnosti i značaja milenijuskog trgovinskog zanata. Učesnici su prošli kroz prezentaciju „Jačanje svijesti trgovaca o pravima potrošača – Postupanje u slučaju potrošačkih prigovora“, te se došlo do prijedloga da svi objekti maloprodaje postave na ulaznim vratima naljepnicu kojom se potrošači informišu o pravu njihove potrošačke pritužbe/žalbe/prigovora, kontaktnim tačkama nadležnih za zaštitu potrošača, da se kod potrošača stvori osjećaj sigurnosti i povjerenja, a kod trgovaca osjećaj odgovornosti, transparentnosti i uvođenje stručnih procedura u rješavanju žalbi potrošača.
- Predavanje o temi „Reklamacija na kupljeni proizvod ili pruženu uslugu“ u Lukavcu sa predstavnicima podružnice potrošača grada Lukavac i građanima grada Lukavac. Potrošače smo upoznali sa održanim sastankom sa trgovcima, pokazana im je pripremljena prezentacija, te se kroz predavanje istaknula potreba da potrošači znaju svoja prava, ali i da znaju procedure reklamacije na kupljeni proizvod ili pruženu uslugu, a u cilju ostvarivanja njihovih potrošačkih prava, izbjegavanja nemilih scena u tržnim prostorima i nezadovoljstva potrošača.
- Održan je okrugli sto na temu „Cijene i potrošači“, u Tuzli. Okruglom stolu je prisustvovalo 15 učesnika: predstavnika potrošača, inspeksijskih službi, analitičara, predstavnika državnih/kantonalnih uprava/organa, akademske zajednice. Uz vrlo kvalitetne diskusije učesnika, ideje i prijedloge alata na koji način država, odnosno državne institucije mogu uticati na tržišne tokove, skup je završen sa nekoliko prijedloga i preporuka koje će se u vidu „pisma inicijative“ uputiti nadležnim institucijama. Efikasna politika zaštite potrošača svakim danom postaje sve značajnija za djelotvorno funkcionisanje tržišta zbog uloge potrošača koja postaje sve važnija jer direktno utiče na razvoj konkurentnosti privrede.

Cilj 2:

Kampanjom „Kupujmo domaće“, kontinuirano od 2013.godine, nastojimo podizati svijest građana o značaju kupovine i potrošnje domaćih proizvoda, a nakon pojave pandemije COVID-19, takođe, radimo na promoviranju lokalnih turističko-ugostiteljskih usluga odnosno kupovinu proizvoda domaćih proizvođača i korištenje lokalnih turističko-ugostiteljskih resursa na području Tuzlanskog kantona. Rezultat kojem želimo doprinjeti je značajnije učešće domaćih proizvoda i lokalne turističko-ugostiteljske lokalne ponude u ukupnoj potrošnji, čime se direktno utiče na ekonomski razvoj Tuzlanskog kantona i zapošljavanje.

U cilju podizanja svijesti građana o značaju kupovine i potrošnje domaćih proizvoda i novih lokalnih turističkih paketa za sveukupni društveni razvoj kroz projekat “Kupujmo-Putujmo domaće”, realizirana je promotivna kampanja putem televizije i radija sa 5 proizvođača i emitera programa odnosno promotivnog sadržaja. Ugovori su potpisani sa RTV SLON, RTV TK, MISS BiH, BIR TV i Udruženje Sevdah u saradnji sa PINK BiH.

Osim toga, kontinuirano se radilo na iznalaženju problema trgovaca-pojedinaca gdje su evidentirana dva problema na općinskim/gradskim pijacama: 1) većina pijaca ne ispunjavaju minimalno tehničke uslove za rad 2) većina trgovaca koja radi na pijacama još uvijek nije registrovano. Potrebno posvetiti posebnu pažnju ovom pitanju kroz kreiranje posebnih programa kontrole rada organizatora tržnica-pijaca i sistemskom pristupu otklanjanja nagomilanih problema kako bi započeli proces unaprijeđenja stanja na našim tržnicama-pijacama.

U 2023. godini pripremljene je program finansijske podrške kako bi se doprinijelo rješavanju problema minimalno tehničkih uslova za rad na lokalnim tržnicama.

KRATAK PREGLED

Na području Tuzlanskog kantona u 2022. godini bilo je registrirano 21.417 poslovnih subjekata što je u odnosu na 2021. godinu više za 203 odnosno za 0,96%. Od toga je 10.180 pravnih i 11.237 fizičkih lica.

Njih 5.588 je iz oblasti trgovine na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala, te trgovine predmetima za ličnu upotrebu u domaćinstvu, što čini 26,09% od ukupnog broja registriranih firmi u Tuzlanskom kantonu.

Broj registriranih subjekata u trgovini u 2022. godini u Tuzlanskom kantonu je manji za 123 ili za 2,20% u odnosu na 2021. godinu.

Od ukupno 5.588 subjekata registriranih za obavljanje trgovačke djelatnosti u 2022. godini, 2.492 je pravnih lica tj. 44,59%, dok je 3.096 fizičkih lica ili 55,41%. Broj registriranih poslovnih jedinica u okviru pravnih lica iznosio je 3.027.

U 2022. godini evidentan je blagi pad broja fizičkih lica u oblasti trgovine. Uzrok tome možemo tražiti u pojavi pandemije COVID-19, povećanoj koncentraciji prometa u velikim tržišnim centrima te pojavi velikog broja on-line trgovina putem interneta i društvenih mreža. Najveći broj on-line trgovaca nije registriran, prilikom prodaje ne ispostavlja fiskalne račune, potrošači pri takvim kupovinama nisu zaštićeni niti mogu tražiti pravnu zaštitu u skladu s važećim propisima u toj oblasti. „Siva ekonomija“ je razvojem savremenih tehnologija dobila novi prostor za širenje, a još uvijek niti na jednom nivou u BiH nisu uspostavljeni adekvatni mehanizmi za suzbijanje ove pojave. Ovo je problem koji zahtjeva brzu reakciju svih nivoa vlasti kako bi se na vrijeme zaustavila potrošnja koja nije u zakonskom okviru.

Broj zaposlenih u Tuzlanskom kantonu 31.12.2022. godine, prema podacima FZS FBiH, iznosio je 101.192, i veći je za 1.603 osobe, odnosno za 1,61% u odnosu na 2021. godinu. Od toga broja zaposlenih u trgovini je bio 18.337 što je za 466 lica odnosno 2,61% više u odnosu na 2021. godinu.

Prosječna neto plaća ostvarena u trgovini u 2022. godini u iznosu od 784,00KM, viša je za 17,36% u odnosu na prosječnu neto plaću u trgovini u 2021. godini (668,00KM), a od prosječne plaće u Tuzlanskom kantonu (1.022,00KM) niža je za 23,29%, te se nalazi se među najnižim plaćama u Kantonu (pored hotelijerstva, ugostiteljstva te građevinarstva).

Ministarstvo je, takođe, u 2022. godini pratilo i prosječne cijene osnovnih životnih namirnica na osnovu podataka koje su dostavljale najveće maloprodajne trgovine: d.o.o. „Bingo“ exportimport, „Merkator-BH“ d.o.o., „Piemonte“ d.o.o., „Belamionix“ d.o.o.. Na osnovu tih podataka sastavljen je pregled prosječnih cijena odabranih artikala i utvrđeno da su se prosječne cijene u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu povećale za: Hljev za 29,46%; Ulje za 68,70%; Maslac za 28,30%; Deterdžent za 6,37%; Šećer za 57,81%; Riža za 9,09%; Mlijeko za 29,71%; So za 16,09%; Brašno za 38,13%. Prosječno povećanje cijena osnovnih životnih namirnica prema evidenciji je 33,45%.

Prilikom inspekcijskih kontrola u toku 2022.godine na području 13 općina/gradova Tuzlanskog Kantona stavljeno je van prometa robe u vrijednosti od 3.390,00 KM.

Rezultat izvršenih inspekcijskih kontrola u oblasti trgovine na području Tuzlanskog kantona u 2022.godini je sljedeći:

- 16 subjekata nadzora je registrovalo djelatnost
- 13 subjekata nadzora je prestalo sa radom
- 186 subjekata nadzora je otklonilo nedostatke u poslovanju po izdatim rješenjima
- Izdato je 199 prekršajnih naloga
- Iznos novčanih kazni po izdatim prekršajnim nalogima je 253.300,00KM

Ukupna vrijednost izvoza Tuzlanskog kantona u 2022. godini iznosila je 2.732.680.000,00KM, što je više za 31,58% u odnosu na 2021. godinu.

Najviše robe izvezeno je u Srbiju, Austriju, Njemačku, Hrvatsku, Sloveniju, Nizozemsku, Italiju, Mađarsku, Francusku, Sjevernu Makedoniju i ostale zemlje, respektivno.

U svim kategorijama proizvoda je došlo do povećanja izvoza i to u rasponu od 6,50-55,89% dok je jedino smanjenje eidentirano kod grupe proizvoda „ Piće i duhan“ za 55,45%.

Privredni subjekti u Tuzlanskom kantonu tokom 2022.godine uvezli su robe u vrijednosti 3.049.718.000,00KM, što je za 28,27% više nego u 2021.godine, kada smo imali uvoz od 2.337.354,00KM .

Na područje Tuzlanskog kantona najviše se uvozilo robe iz SAD, Njemacke, Turske, Kine, Austrije, Italije, Srbije, Mađarske, Hrvatske, Slovenije, respektivno.

U 2022. godini najviše je porastao uvoz iz SAD i to za 82,61% a zatim iz Kine 36,78% i Mađarske 31,82% .

Do najvećeg procentualnog rasta uvoza došlo u kategoriji „Mineralna goriva, maziva i srodni proizvodi“ i to 85,32%, a zatim i kod ostalih kategorija izuzev kod kategorije „ Piće i duhan“ gdje je došlo do smanjenja u iznosu od 0,81%.

Ukupan izvoz firmi Tuzlanskog kantona u 2022. godini iznosio je 2.732.608.000,00KM, a uvoz 3.049.718.000,00KM pa je spoljnotrgovinski deficit u 2022. godini iznosio 317.110.000,00KM a pokrivenost uvoza izvozom 89,6% , što je više u odnosu na 2021.godinu kada je pokrivenost uvoza izvozom bila 87% a spoljnotrgovinski deficit 300.604.000,00KM.

U 2022.godini najveći spoljnotrgovinski suficit imamo sa Srbijom, dok je sa Italijom i Mađarskom izražen najveći deficit.

Broj: 0511-16-014971/23

Tuzla, 22.06.2023.

MINISTAR

Denis Bećirović